

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 4 februari – 12:00 uur d.d. 5 februari

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 85-plussers in de wachtrij Amateurvoetbalclubs UMCG-telefonisten 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- Door een internetstoring lag het registratiesysteem van de GGD Kennemerland op Schiphol donderdag drie kwartier plat. 85-plussers die hun prik kwamen halen, moesten met de hand worden geadmistreerd en dat leverde forse vertragingen op. Media spreken ouderen die langer dan een uur moesten wachten. In reportages van de 'lange rijen op Schiphol' en de verklaringen van GGD-woordvoerders wordt echter ook het 'aanzienlijk te vroeg arriveren' van bezoekers genoemd als oorzaak. De oproep van de GGD is dan ook om niet te vroeg te komen. Op social media worden foto's gedeeld van de drukte op Schiphol. Waarbij mensen hun ongelof uitte ('Dit kan toch niet!'). NRC schrijft in een reportage dat de wachtruimte gisterochtend vol zit, dat iedereen mondkapjes draagt, maar dat afstand houden minder vanzelfsprekend lijkt door de hoeveelheid mensen. In de zaal staan niet veel stoelen, ziet NRC. Op de parkeerplaats zou verwarring heersen. Uit de reportage blijkt overigens ook dat de sfeer ter plaatse gemoedelijk is. Wachtenden reageren laconiek en maken er het beste van.
- De winterse weersvoorspellingen voor dit weekend zorgen voor wat onrust en aanpassing. Op basis van de vele telefoontjes die de ANBO ontvangt van bezorgde senioren, meldt de bond dat veel ouderen bang zijn om dit weekend een coronaprik te halen wegens de slechte weersverwachting. ANBO pleit ervoor dat de GGD per priklocatie gaat kijken of het verantwoord is om oudere mensen te ontvangen. De Nederlandse Vereniging van Spoedeisende Hulpartsen maakt zich zorgen dat de toch al overbelaste ziekenhuizen met de winterse weersvoorspelling een golf aan nieuwe patiënten krijgen te verwerken op de eerste hulp. 'Doe voorzichtig' is het advies. VeiligheidNL voegt daar waarschuwend aan toe dat je 'nu niet op de eerste hulp wil belanden'. Verder laat GGD-GHOR weten dat testlocaties die niet in een afgesloten ruimte zijn, dit weekend mogelijk sluiten in verband met winters weer. De KNSB biedt een protocol aan voor beheerders van natuurjbanen om (eventueel) veilig te openen.
- IC-hoofd Armand Girbes (Amsterdam UMC) verbaast zich over de tot nu toe gevolgde vaccinatiestrategie, zo laat hij weten in interviews met AD en de Volkskrant. Hij vindt het 'onvoorstelbaar' dat de vaccins bij schaarste worden ingezet onder 100, 90 en 80-jarigen; een groep die niet of nauwelijks op de IC's terecht komt. Hij vindt het bovendien 'oneerlijk' dat corona-patiënten standaard voorrang krijgen. Hij stelt dat de medische kennis in Den Haag mist om vaccins eerlijk te verdelen.
- Volgens de KNVB staat bij zeker 10% van de circa 2400 amateurvoetbalclubs het water aan de lippen. En meer dan de helft (60 à 70 procent) teert volgens de bond dik in op het eigen vermogen. Amateurverenigingen in het hele land schetsen globaal hetzelfde beeld. Dit seizoen zingen ze het nog wel uit, maar deze situatie mag zeker niet al te lang meer duren.
- Het UMCG wordt sinds woensdagochtend telefonisch belaagd door tegenstanders van de coronamaatregelen. De bellers zijn 'dreigend, beledigend en zeer intimiderend'. De actie zou worden gecoördineerd via Telegram-groepen. Aanleiding is het besluit van het kabinet om het UMCG aan te wijzen voor de gedwongen isolatie van coronapatiënten.
- Burgemeesters van Venray), Medemblik), Echt-Susteren, Zevenaar en Ede vrezen dat de verkiezingsdag zou kunnen fungeren als besmettingshaard en vinden dat de verkiezingen moeten worden uitgesteld.
- Het advies van de Gezondheidsraad met betrekking tot het inzetten van een vaccinatiebewijs roept veel reacties op, met name van belangenpartijen die zich direct betrokken voelen. Actiz denkt niet dat het advies van de Gezondheidsraad tot discussie bij verpleeghuizen zal leiden over de vraag of een vaccinatiebewijs verplicht kan worden. Een woordvoerder zegt ze nooit ongevacceerde bezoekers en cliënten zullen weigeren.

Karakterisering van de berichtgeving

- Zoals ook al gebeurde in het coronadebat, worden er allerlei koppelingen gemaakt tussen het naderende winterweer en de naderende derde golf aan coronabesmettingen. Zo kopt NRC boven een analyse van de Technische Briefing, dat het een 'barre lente' wordt volgens het RIVM.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Het CBS zegt dat in de eerste vijf weken van de tweede coronagolf 2482 mensen zeker of vermoedelijk zijn overleden aan het virus. Dat is ruim 70% meer dan het aantal door corona veroorzaakte sterfgevallen dat het RIVM heeft vastgesteld over die periode.

Informatiebehoefte*Welke informatievragen leven er bij getroffen?*

- Via de social mediakanalen van VWS gaan veel vragen over vaccineren. Mensen vragen zich af wanneer ze aan de beurt zijn voor het vaccin, hoe er wordt verwacht dat ouderen op bepaalde priklocaties moeten komen en waarom de vaccinatieplanning is zoals hij nu is? En er zijn vragen over de avondklok. Mag ik nog naar buiten bij psychische klachten? Hoe kan ik een uitzondering krijgen om bijvoorbeeld naar mijn zusje te gaan die niet alleen wil zijn? En vragen waarom berichten waarom sommige contactberoepen wel of niet open zijn?
- Op de social media kanalen van minister De Jonge opvallend veel berichten over het AstraZeneca-vaccin door mensen die zeggen tussen de 60- tot 65-jaar oud te zijn. Deze groep heeft weinig vertrouwen in het vaccin. Zij begrijpen niet waarom het vaccin voor 65+ niet geschikt is, maar juist wel meteen voor hun ingezet zal worden. Ze voelen zich te kwetsbaar en benoemen hierbij vaak de 60%. Aan de andere kant vooral berichten vanuit de gehandicaptenzorg hierover. Zij hebben juist wéér het gevoel dat ze niet belangrijk gevonden worden en naar achter worden verschoven. En berichten over de avondklok, vooral vanuit mensen die zich uitspreken tegen een verlenging. Steeds vaker vragen waarom we het Spoenik vaccin niet kopen.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- **GGD Kennemerland** bevestigt dat het registratiesysteem van de vaccinatie locatie op Schiphol donderdag drie kwartier offline is geweest door een internetstoring. 85-plussers die hun prik kwamen halen, moesten met de hand worden geadministreerd en dat leverde forse vertragingen op. De senioren wachtten in hun auto of in de hal. De mensen die na 15.00 uur een afspraak hadden, zijn afgezegd. Degenen die al op het terrein waren, konden ook een nieuwe afspraak maken als ze liever niet wilden wachten. De GGD riep snel extra personeel op, maar daarmee kon de vertraging toch niet snel worden verholpen. De oorzaak van de storing was niet op Schiphol, maar op een internetknooppunt in Amsterdam. GGD-GHOR kon donderdagmiddag nog niet vertellen of en hoe de storing ook op andere priklocaties gevolgen heeft gehad. Tegelijkertijd laat de GGD (ook) weten dat de rijen in Noord-Holland en Brabant komen doordat de senioren aanzienlijk te vroeg waren gekomen voor hun afspraak. Soms al een half uur van tevoren. De oproep van de GGD is dan ook om niet te vroeg te komen.
- GGD-GHOR zegt dat testlocaties die niet in een afgesloten ruimte zijn, dit weekend mogelijk sluiten in verband met winters weer.
- Op de website van de **KNSB** kunnen beheerders van natuurrijbanen een protocol vinden om veilig te openen.
- **GGD-GHOR** stelt dat het 'pertinent onjuist' is dat de GGD's veel vaccin verspillen. Een woordvoerder stelt dat 2% van de vaccins waarover de GGD's beschikken wordt verspild, dat is minder dan wat van andersoortige vaccins wordt verspild. Als er vaccin overblijft, worden de prikkers zelf ingeënt.
- De **Gezondheidsraad** adviseert om het AstraZeneca-vaccin snel aan 60- tot 64-jarigen toe te dienen. De Raad vindt het vaccin niet geschikt voor 65-plussers. De Raad adviseert ook mensen met het syndroom van Down, mensen met morbide obesitas en mensen die moeilijk kunnen ademen door neurologische aandoeningen, met voorrang in te enten met het AstraZeneca-vaccin. Wanneer die inentingen zijn afgerond, kan het vaccin ook worden gebruikt voor 60-minners die in een medische risicogroep zitten, en voor 50- tot 60-jarigen.
- **Farmaceut Johnson & Johnson** heeft versnelde goedkeuring aangevraagd in de VS voor het vaccin dat geproduceerd is door het Leidse dochterbedrijf Janssen Vaccines.
- Voor mensen met leververvetting kan een besmetting met het coronavirus het ziekteverloop ernstig verergeren. Daarvoor gaven arts-onderzoeker Stijn Meijnikman en collega's van het Spaarne Gasthuis en Amsterdam UMC onlangs een verklaring in het internationale vaktijdschrift The Journal of Hepatology. De kans op een ernstiger ziekteverloop is twee tot vier keer hoger bij een coronabesmetting. Daarbij is de kans op bloedingen en ontstekingen hoger en liggen patiënten met leververvetting langer in het ziekenhuis bij een besmetting. Ongeveer 60 tot 70 procent van de mensen met obesitas heeft leververvetting. In De Telegraaf legt Meijnikman uit dat er dus ook mensen zijn zonder overgewicht, die wel leververvetting hebben. Volgens hem hebben naar schatting 2,5 miljoen Nederlanders de aandoening, vaak dus zonder dat ze het doorhebben.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Beelden op social media van grote drukte op de vaccinatie locatie op Schiphol. Mensen uit hun ongelof. NRC maakt een reportage van de situatie gisterochtend. Volgens de krant is het om 11:15 druk in de test- en vaccinatiestraat. De wachtruimte is vol met aanschuivende mantelzorgers, begeleiders en ouderen met een rollator, in een rolstoel of met een wandelstok. Volgens de krant dragen ze allemaal mondkapjes, maar lijkt het afstand houden minder vanzelfsprekend door de hoeveelheid mensen. In de zaal staan niet veel stoelen, ziet NRC. Een nog grotere groep mensen wacht in hun auto's, zoals aangegeven door de GGD-medewerkers aan de ingang van de parkeerplaats. Op de parkeerplaats zou verwarring heersen. NRC ziet dat niet iedereen blijft wachten het seintje van de GGD-medewerkers, sommigen schuiven toch liever aan in de wachtruimte. De krant spreekt met verschillende mensen die soms al een halfuur wachten, soms zelfs een uur. Mantelzorgers grappen dat ze, wanneer ze terugkomen om zelf gevaccineerd te worden, entertainment en een broodje zullen meenemen. "Een dagje vaccineren." Wat betreft de wachtenden die NRC spreekt, blijft de sfeer gemoedelijk. Er wordt laconiek gereageerd. Ook NOS meldt dat sommige 85-plussers meer dan een uur moesten wachten.
- **ANBO** meldt dat veel ouderen bang zijn om dit weekend een coronaprik te halen wegens de slechte weersverwachting. ANBO zegt veel telefoontjes te krijgen van bezorgde senioren. ANBO kan het zich voorstellen dat ouderen afhaken.

- **Het UMCG** wordt sinds woensdagochtend telefonisch belaagd door tegenstanders van de coronamaatregelen. De bellers zijn "dreigend, beledigend en zeer intimiderend", aldus een woordvoerder. Volgens hem wordt de actie gecoördineerd via groepen in de chatapp Telegram. Aanleiding is het besluit van het kabinet om het UMCG aan te wijzen als plek waar coronapatiënten gedwongen kunnen worden geïsoleerd. "De bellers halen de Tweede Wereldoorlog erbij, roepen 'sieg heil' en zeggen dat we een concentratiekamp zijn. Als je dat de hele dag naar je hoofd geslingerd krijgt kun je nagaan hoe ingrijpend dat is", Medewerkers worden wel vaker beledigd, maar deze hoeveelheid en deze aard hebben we niet eerder meegemaakt. De telefooncentrale is door alle telefoontjes soms volledig onbereikbaar. Dat leidt ertoe dat mensen die het ziekenhuis bellen als patiënt of voor familie-informatie nog langer moeten wachten of er helemaal niet doorheen komen. Het ziekenhuis zegt contact te hebben met de politie.
- 'Vallen clubs om?' kopt AD groot op de voorpagina van haar sportkatern. Volgens de **KNVB** staat nog niet één vereniging op omvallen. Maar bij zeker 10% van de circa 2400 clubs staat het water al aan de lippen. En meer dan de helft (60 à 70 procent) teert volgens de bond dik in op het eigen vermogen. **Amateurverenigingen in het hele land** schetsen globaal hetzelfde beeld. Dit seizoen zingen ze het nog wel uit, van een massale ledenterugloop is nergens sprake en bij de jeugd is geregeld zelfs sprake van aanwas. Maar deze situatie mag zeker niet al te lang meer duren. Dan gaat het 'onherroepelijk wringen'. Het proces terug naar het oude normaal loopt gefaseerd, dat begrijpt iedereen. Voor de periode na de zomer moet er wel perspectief komen, anders vrezende verenigingen een ledenterugloop. De clubs hebben op hun eigen manier last van de crisis, al signaleert de Belangenorganisatie Amateur Voetbalverenigingen (BAV) een verschil tussen de Randstad (districten West I en II) en de rest van het land. De sociale betrokkenheid op het platteland lijkt groter. Leden en sponsors in de grote stad hebben eerder zelf financiële problemen.
- Uit onderzoek onder ruim duizend Nederlanders in opdracht van **zorgplatform OpenUp**, blijkt dat maatregelen die de saaiheid van leven in coronatijd verder vergroten, de mentale gesteldheid van jongeren de hardste klap geven. Bijna de helft van hen maakt zich zorgen om de eigen geestelijke gezondheid. Hoewel jongeren tot 25 jaar en millennials tot 35 jaar hun leven gemiddeld nog ruim het rapportcijfer 6,5 geven, lijden zij zwaarder dan ouderen onder de strenge coronamaatregelen. Hoe jonger de deelnemer, hoe lastiger ze het hebben. Jongeren hebben bijvoorbeeld veel meer last van het continu thuiswerken dan de oudere deelnemers. Ook hebben zij meer behoefte aan het heropenen van de sportscholen en financiële steun. Hoewel de avondklok felle protesten opleverde, vinden ondervraagde jongeren die niet de meest ingrijpende maatregel. Met de beperking van het aantal bezoekers tot een per dag hebben zij méér moeite, gevolgd door de winkelsluiting en de sluiting van de horeca. Tussen de 50% en 70% van de jongere deelnemers geeft nu al aan de afgelopen twee weken gekampt te hebben met mentale klachten.
- Uit een enquête van **vakbond FNV** onder ruim tienduizend werkenden blijkt dat ongeveer de helft van alle werkenden, pakweg 4,5 miljoen mensen, niet kan thuiswerken. 60% heeft stress door het ontbreken van voldoende coronamaatregelen, 65% is bang op het werk besmet te raken. Bijna 80% van de ondervraagden kan op het werk onvoldoende afstand houden. Dat geldt met name in de bouw en de industrie. Ruim 40% ondervindt te weinig bescherming tegen het coronavirus op de werkvloer, vooral in de detailhandel en het personenvervoer. FNV krijgt ook meldingen van werknemers die verplicht naar hun werk moeten komen, terwijl voor hun thuisquarantaine geldt (ruim 18%). Het percentage werknemers met lichte klachten, dat toch naar hun werk moet komen, is 24%. Op basis van het gegeven dat de enquête binnen drie dagen ruim tienduizend is ingevuld, stelt FNV-vicevoorzitter Kitty Jong dat het 'enorm leeft'. De meldingen, die de FNV dagelijks binnenkrijgt, gaan over geen afstand houden en het ontbreken van beschermingsmiddelen. Maar ook dat er werkgevers zijn die er 'niet zo in geloven en het ook niet nodig vinden'. Uit de FNV-enquête blijkt verder dat de angst voor een coronabesmetting vooral leeft in het onderwijs (80%) en het personenvervoer (72%). Volgens FNV is die angst gegroeid (2/3 van de deelnemers is bang ten opzichte van 62% in november. In een peiling van Ipsos (in opdracht van Nieuwsuur) onder 1045 Nederlanders zegt ongeveer de helft van alle werkende Nederlanders dat thuiswerken onmogelijk is. Onder laagopgeleiden is dat percentage 72%.
- Uit rondgang van **vakbond CNV** onder 1200 werkenden met een fysiek beroep die niet thuis kunnen werken, blijkt dat Een groot deel van de mensen op de werkvloer zich onveilig voelt vanwege het virus. 71% van de ondervraagden zegt zich onveilig te voelen tegen een mogelijke coronabesmetting. 63% van de werkenden ziet de aandacht voor de coronamaatregelen op de werkvloer de laatste tijd verslappen. 70% van de ondervraagden zegt daardoor een verhoogd risico te hebben om een coronabesmetting op te lopen op het werk. Bijna de helft van de werkenden geeft bovendien aan dat het ziekteverzuim op hun werk toeneemt. Een kwart van de ondervraagden zou liever thuis werken vanwege het risico op een coronabesmetting.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- -

Betekenisgeving

Welke waarschuwingen en oproepen worden gegeven?

- Vanwege signalen dat ouderen bang zijn om een vaccin te halen vanwege de slechte weersverwachting, pleit de **ANBO** ervoor dat de GGD per priklocatie gaat kijken of het verantwoord is om oudere mensen te ontvangen. De ANBO vindt dat het snel anders moet met het vaccinatiesysteem van de oudsten. De bond vindt het 'ridicuu' dat deze senioren op pad moeten om de vaccinatie te halen. Prikpersoneel zou naar de ouderen toe moeten gaan om ze te vaccineren." De GGD doet z'n uiterste best en heeft de beste intenties. Maar zoals het nu geregeld is, is het een ramp", aldus een woordvoerder.

- De **Nederlandse Vereniging van Spoedeisende Hulpartsen** maakt zich zorgen dat de toch al overbelaste ziekenhuizen met de winterse weersvoorspelling een golf aan nieuwe patiënten krijgen te verwerken op de eerste hulp. 'Doe voorzichtig' is het advies. **VeiligheidNL** voegt daar waarschuwend aan toe dat je 'nu niet op de eerste hulp wil belanden'.
- Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?*
- **IC-hoofd Armand Girbes (Amsterdam UMC)** verbaast zich in het AD en de Volkskrant over de tot nu toe gevolgde vaccinatiestrategie. Hij vindt het 'onvoorstelbaar' dat bij schaarste de vaccins worden ingezet onder 100, 90 en 80-jarigen. Dit is de doelgroep die niet of nauwelijks op de IC's terecht komt. Hij vindt het bovendien 'oneerlijk' dat coronapatiënten standaard voorrang krijgen. We zijn gewend dat we alles kunnen behandelen maar dat is nu technisch niet mogelijk. Hij vindt dat heel veel schade onbenoemd en ongeteld. Er is een focus op een klein deel van de zorg. Hij doet de oproep om een aantal professionals te laten opschrijven hoe de zorg verdeeld wordt. Ook het vaccin moet eerlijk verdeeld worden. De medische kennis hiervoor mist in Den Haag. In de Volkskrant spreekt **André Steketee, lid van het Artsen Covid Collectief en huisarts in Krommenie** zegt al langer dat de maatregelen een te hoge tol eisen van de samenleving. Hij zit in zijn praktijk wat het doet dat alle zorg in het teken staat van Corona, de ziekenhuizen houden heel veel af.
 - Deskundigen en onderwijsbonden pleiten in Trouw voor meer doortastendheid om de beschikbare testen in te zetten bij leraren. Het overschot aan testen zou 'enorm' zijn, maar voor leraren zou het maanden kunnen duren voordat er een landelijke aanbod van sneltesten is. Volgens de deskundigen en onderwijsbonden duurt dat te lang als basisscholen volgende week weer opengaan. Volgens de **Algemene Vereniging Schoolleiders** duurt het inrichten van sneltesten voor leraren veel te lang. Ook de **PO-raad** en **vakbond CNV** menen dat het invoeren van testen sneller moet. De vakbonden krijgen bijval van **OMT-lid Marc Bonten**, die met enige frustratie naar het Nederlandse testbeleid kijkt. Hij ziet dat de scholen open gaan maar er nog steeds pilots uitgevoerd worden. Hij begrijpt niet dat het frequent testen van leraren maanden op zich moet laten wachten.
 - **Burgemeesters Luc Winants (Venray), Frank Streng (Medemblik), Jos Hessels (Echt-Susteren), Lucien van Riswijk (Zevenaar) en René Verhulst (Ede)** zeggen in NRC dat ze grote twijfels hebben over de verkiezingen. De burgemeesters vrezen dat de verkiezingsdag zou kunnen fungeren als besmettingshaard. Ook bestaat de vrees dat kiezers uit angst voor het coronavirus wegblijven. De vijf burgemeesters vinden dat de verkiezingen moeten worden uitgesteld. De burgemeesters willen dat het kabinet het OMT vraagt om te adviseren of de verkiezingen niet beter kunnen worden uitgesteld. Winants: „Eerlijk gezegd: ik weet het antwoord al”.
 - **FNV** spreekt van een 'grenzeloos vertrouwen' van de overheid in werkgevers die 'automatisch het goede doen', wat in de praktijk niet zo blijkt te zijn, zo ziet FNV. De vakbond pleit voor het stellen van verplichtingen (meer dan een 'moreel appél' op werkgevers. Volgens de vakbond 'verstopt' de overheid zich achter richtlijnen van het RIVM en het OMT. **CNV-voorzitter Piet Fortuin** noemt de uitkomsten van de rondgang door CNV 'zorgelijk'. Hij vindt het 'onbestaanbaar' dat we al 10 maanden in een crisis zitten, maar 'miljoenen Nederlanders zich nog steeds onveilig voelen op het werk'.
 - 'Brussel laat spierballen zien' kopt De Telegraaf. Volgens de krant zwelt de roep om er met onorthodoxe maatregelen op Europees Niveau voor te zorgen dat het tekort aan vaccins aangevuld kan worden, aan.
 - **Arts infectieziektebestrijding bij de GGD Brabant-Zuidoost, Ronald ter Schegget**, noemt de introductie van het computersysteem HPZone vlak voor coorna 'een geluk bij een ongeluk'; "Het heeft een veel grotere ramp voorkomen." Volgens Ter Schegget was het datalek dat vorige week de publiciteit haalde, te voorspellen. Samen met collega's waarschuwde hij GGD-GHOR al in juli 2020 voor de kwetsbaarheid die ontstond door 'allerlei mensen toegang te verlenen tot HPZone zonder dat je er zicht op houdt'. De interne waarschuwingen van afgelopen zomer werden genegeerd. En nu is het volgens Ter Schegget te laat, de reputatieschade is al geleden. Van de gedachte aan een het overstappen op een nieuw systeem krijgt hij bijna buikpijn. Afgelopen vrijdag stuurde hij met collega's een brandbrief naar de GGD-GHOR, om overhaaste beslissingen te voorkomen. Hij is bang dat nu in alle haast 'een moloch' wordt ontwikkeld: een programma voor de komende tien jaar bedacht door ict'ers en snelle jongens, zonder kennis van de dagelijkse praktijk. Dat het er niet beter op wordt, daar heeft hij zich eigenlijk al min of meer bij neergelegd. De strijd die hij nu levert gaat over de korte termijn, het bestrijden van de coronacrisis. De clusteranalyses, de contactregistraties, de meldingen aan het RIVM: het moet in het nieuwe systeem allemaal geborgd zijn, 'anders ligt de hele surveillance op zijn gat'.
 - Reacties op het onderzoek in opdracht van zorgplatform OpenUp: **het GZ-psycholoog Gijs Coppens van zorgplatform OpenUp** vreest voor de gevolgen van de coronamaatregelen op jongeren op de lange termijn. Hij verwacht dat het grootste deel herstelt, zodra de maatregelen worden versoepeld, maar voorziet ook een aanzienlijke groep die chronisch klachten houdt. Coppens vindt meer aandacht voor jongeren gewenst. Door laagdrempelige psychische hulp, een financieel vangnet en het geven van perspectief. **Psychiater Christiaan Vinkers** is niet verbaasd dat het vooral de jongeren zijn die last ondervinden. Aangezien de mortaliteit van jongeren heel laag is en dat het tegelijkertijd juist deze groep is die hard wordt geraakt door de maatregelen, zou je er volgens hem voor kunnen pleiten om in de toekomst toch maatregelen in te stellen die alleen gelden voor bepaalde leeftijdsgroepen. Bovendien wordt andersom wel gediscrimineerd, stelt hij: kwetsbare ouderen worden immers eerder gevaccineerd. **Michel Dückers, hoogleraar crisis, veiligheid en gezondheid aan de Rijksuniversiteit Groningen**, vermoedt dat jongeren harder geraakt worden dan anderen. 'Mensen hebben nu meer last van eenzaamheid en relatief veel jongeren zijn eenzaam — net als veel ouderen.' Een ramp legt bestaande problemen bloot, vertelt Dückers. Volgens Dückers moet vooral de kloof tussen bevolking en overheid worden gedicht. 'Er wordt nu teveel in wij-zij gedacht', zegt hij. 'Als de overheid echt het gesprek aangaat met

de verschillende groepen in de samenleving, voelen mensen zich meer gehoord en begrijpen zij beter waarom het nodig is.'

Commentaar vaccineren wijkverpleging

- **V&VN** zegt zich zorgen te maken over 'de dreigende code zwart in wijkverpleging'. Ze roept op om hier rekening mee te houden bij het maken van besluit over de toepassing van het AstraZeneca-vaccin.
- Een **wijkverpleegkundige** vertelt in de uitzending van EenVandaag dat zij en haar collega's het niet snappen dat de meeste thuiszorgmedewerkers nog niet een vaccin krijgen. Ze eisen liever niet hun plek op maar het voelt niet goed om achteraan te staan voor de vaccinatie, omdat zij met de zorg thuis inmiddels veel bereikt hebben en ze veel zorg weghouden bij de ziekenhuizen. **Jan Minartz Branchevereniging Spot** geeft in dit item aan dat het onduidelijk is wanneer thuiszorgmedewerkers wel aan de beurt zijn voor een vaccin en dat het erop lijkt dat de sectoren die het hardste schreeuwen het eerste aan de beurt komen. Minartz meldt dat het ziekteverzuim van gemiddeld 2% is gestegen naar 10 procent. 'De kroek is op'. **Christ Jan Danen, Bestuurder TWB thuiszorg** meldt in een reactie dat het lijkt of de wijkverpleging steeds verder naar achter schuift. 'Het steekt en het is moeilijk uit te leggen aan medewerkers waarom anderen wel een voorrangpositie krijgen.' Hij heeft behoefte aan een duidelijk beeld en beleid waarin wordt gekeken wie een vaccin het eerste nodig heeft, 'Vandaag zitten de thuiszorgorganisaties aan tafel met de minister.

Commentaar advies Gezondheidsraad inzake vaccinatiebewijs

- Het advies van de Gezondheidsraad met betrekking tot het inzetten van een vaccinatiebewijs roept veel reacties op, met name van belangenpartijen die zich direct betrokken voelen. **Actiz** denkt niet dat het advies van de Gezondheidsraad tot discussie bij verpleeghuizen zal leiden over de vraag of een vaccinatiebewijs verplicht kan worden. Een woordvoerder zegt dat ze altijd beschermende kleding moeten gebruiken zolang Nederland niet virusvrij is en dat ze nooit ongevacineerde bezoekers en cliënten zullen weigeren. De **Algemene Nederlandse Vereniging van Reisondernemingen (ANVR)** laat weten 'groot voorstander' te zijn van een vaccinatiebewijs, maar hoopt dat er heel strikt vast wordt gehouden aan het huidige testbeleid in de reisbranche. **Koninklijke Horeca Nederland (KHN)** laat weten verrast te zijn door het advies ('ze zijn er helemaal niet bij betrokken'). Al zijn alle opties om verantwoord open te kunnen gaan volgens de organisatie welkom. KHN-woordvoerder Vivian van der Wielen zegt dat de KHN hier helemaal niet bij betrokken is. Het advies over het vaccinatiebewijs gaat ze 'nader bestuderen'. Winkeliersvereniging **INRetail** vindt een vaccinatiebewijs nu niet relevant omdat de winkels nog dicht zijn. Willem Westermann van het **kenniscentrum van branchevereniging VVEM** (evenementensector) vindt het 'heel goed' als er waarde wordt toegekend aan een vaccinatie. "Laat de overheid richtlijnen geven, dan vullen wij ze in." Concertorganisator **Mojo** wil niet op de zaken vooruitlopen en zegt af te wachten wat de overheid over een vaccinatiebewijs beslist. Ook **De Efteling** vindt het gezien de voorlopige sluiting nog te vroeg om er iets over te melden. **Niels van Hoff CEO evenementenorganisator Tribe Company** zegt dat hij graag 'veilige' evenementen wil organiseren. Of dat middels een vaccinatiebewijs is of door een sneltest gaat maakt hem niet uit. **Museumvereniging**-directeur Mirjam Moll noemt het 'ontijdig' om er al iets over te zeggen, zij wacht het politieke besluit af. De **branchevereniging voor podia VSCD** weet het zo net nog niet. Een vaccinatiebewijs zou kunnen helpen om de toelating te vereenvoudigen, zegt Esther den Breejen van de VSCD. Maar of het juridisch mag zou nog niet 'klip en klaar' zijn. Marnix Fruitema van **BARIN, de belangenorganisatie van luchtvaartmaatschappijen in Nederland** stelt dat het voor luchtvaartmaatschappijen geen optie is om op vaccinaties te wachten voordat grenzen opengaan. De maatschappijen zien op dit moment veel meer in het testen van passagiers.
- **Marc Kaptein, medisch directeur Nederland van vaccinfabrikant Pfizer**, zegt in Op1 dat het nog veel te vroeg is om te gaan werken met een vaccinatiebewijs. Kaptein legt uit dat je het virus nog wel kan dragen als gevaccineerd bent. Volgens Kaptein kun je pas in april/mei gaan experimenteren met een vaccinatiebewijs.
- Het advies van de Gezondheidsraad leidt tot reacties op social media. Mensen ervaren het als positief dat het geen probleem is mits iedereen de kans heeft gehad om te worden gevaccineerd. Als negatief vragen mensen zich af of dit nu niet gaat om maatschappelijke chantage om deel te kunnen nemen aan de samenleving; Kunnen we nog wel spreken van keuzevrijheid?

Hoe wordt naar de overheid(smaatregelen) gekeken?

Commentaar coronadebat

- In actualiteitenprogramma's Nieuwsuur, Op1 en Jinek wordt teruggeblikt op het debat. Ze spreken van een 'mild' debat voor Hugo de Jonge waar hij 'schadevrij' doorheen kwam. 'Een debat met weinig focus' stelde OP1. En kenmerkend waren de 'bedrukte' gezichten bij de kamerleden vanwege uitleg Van Dissel over de aankomende zware derde golf.
- De kranten AD, Trouw, NRC, Volkskrant delen de analyses van de actualiteitenprogramma's over het 'milde' karakter. Het AD zegt hierover dat de actualiteit het 'geharrewar' over 'opgepoetste' vaccinatiecijfers verdringt. De grote lijn van het beleid kreeg verder brede steun. De Telegraaf zegt dat het perspectief dat afgelopen week werd geboden hard de grond in werd geboord door de sombere cijfers van het RIVM. De Volkskrant zegt in haar analyse dat er van kritiek op het Corona-beleid nog weinig sprake was: Premier Rutte erkende fouten en gaf aan als team te functioneren met minister De Jonge. De oppositie had hier weinig tegen in te brengen. De Jonge kon zelfs op welwillendheid rekenen. Trouw kopt ook dat de hoop op verlichting volledig is verdampt. De toon van de kamer was minder stekelig. De kamer riep op tot meer priklocaties en het veranderen van de logistiek. Het FD meldt dat de avondklok maatregel nu waarschijnlijk wel van de baan is.